

Wychodzi codziennie o godzinie 7. rano, z wyjątkiem niedziel i dni świątecznych.

Przedpłata wynosi: MIEJSCOWA kwartalnie 3 zlr 75 cent, miesięcznie 1 " 30 "

Z przesyłką pocztową: w państwie austriackim 3 zlr 75 cent, do Pragi i Paryża niemiec 8 tal 10 skr

Numer pojedynczy kosztuje 8 centów.

GAZETA NARODOWA.

Przedpłata i ogłoszenia przyjmują: We LWOWIE: Buro administracji Główny Narodowej przy ulicy Sobieskiego pod liczbą 12.

od administracji.

Przedpłata na Gazetę Narodową wraz z przesyłką pocztową wynosi: od 1. do końca czerwca 1 zlr. 70 ct.

Telegramy Gazety Narodowej.

Tylko w jednej części wczorajszego numeru drukowane: Praga 1. czerwca. Wybory sejmowe rozpisanie na dzień 6. lipca.

Lwów d. 3. czerwca.

(Niebezpieczeństwo osoby i mienia, i dotyczący okólnik ministra sprawiedliwości. — Zjazd centralistyczny i zakłopotanie rządu. — Stanowisko ministra Ungra zachwiane.)

Mikołaj Kubalski.

Wspomnienie. (Dokończenie.) Rząd cesarza Napoleona III., który wspierał gorliwie nauki i Polaków...

sądów. Szczególniej zaś należy mieć na oku ustawę z d. 10. maja o przóniakiach i włóczęgach; ustawa ta powinna zarządzić niebezpieczeństwu i przeszkodzić włóczęgowi...

Wstęp tego okólnika wydaje nam się trochę dziwnym, faktem jest bowiem, że nie skargi prowincyj pod względem niebezpieczeństwa osoby i mienia wywołały ten okólnik...

beniowski, resumes d'après ses memoires (annes 1767-1786). 12. str. 188. Tours. A. Mame et comp. 1853., z jedną ryciną: 15) Tableau de l'Europe Orientale ou Recherches historiques et statistiques sur les peuples d'origine Slave, Magyare et Roumaine par N. A. Kubalski.

iniego, — dla tych zawsze się znajduje dostateczny nadzór policyjny, dostatek więzień, aresztów i dostatek fundusów na dochodzenie i t. p. — tak przynajmniej jest dotychczas.

Zjazd centralistów dolno-austriackich odbędzie się dnia 21. bm. w Krems, a dopiero po nim odbędzie się zjazd także w Warnsdorf w Czechach, przez Herbersta zwołany, i centralistyczni postowie do Rady państwa będą zwoływać swoich wyborców dla zdania sprawy. Zjazdy te niepokoją rząd, dlatego, że celem ich głównym jest dalsza agitacja bezwyznaniowa...

Według pism centralistycznych, usunięcie ministra Ungra, który od dłuższego już czasu bawi na urlopie, jest już postanowieniem, tylko nie nastąpi natychmiast, niespodzianie. Sonn- und Feiertags-Courier pisze: Minister od prasy i gadań zaczął dlatego w lecie chorować...

umieścił w „Encyclopedie du XIX. Siècle“ artykuły historyczno-geograficzne pod tytułami: Danemark, Divers villes et pays du Nord; Hommes celebres (biografie różne); Turquie, Pologne; a w piśmie „Nouvelle Revue encyclopedique de Firmin Didot“ umieścił: Fragments de Memoire de M. Rogowski (analyse); Histoire du peuple polonais par C. Goehring (analyse); Slaves (artykuły bibliograficzne o literaturze nowszej Słowian).

ser itd. byli nieskończenie niższymi od niego. Już to taka natura żydowska (p. Unger jest wychrząta): robić sobie reklamę bądź cobadź. Ale też robić całe liberalne ministerjum tylko podnóżkiem chwały swojej. To już za wiele, — podnóżek się ruszy, a minister runie.

Niemiec Francji.

Przez lat trzy Francja nadaremnie usiłowała, przycisnąć do pewnej stałej formy rządu; nie może wytworzyć ani republiki ani monarchii, i z tego powodu w koncercie europejskich mocarstw zająć nie może stanowiska żadnego. A właśnie tego życzy sobie gabinet berliński i usiłuje ten stan rzeczy przedłużać w nieskończoność.

Według reguł parlamentarnych powinien być Mac-Mahon ministerstwo wytworzyć z tej większości, która obalila ministerstwo poprzednie. Lecz jak tu utworzyć ministerstwo, któreby było zaręczonym bonapartystowskie, bourbonskie i republikańskie?

Oto jest spis tytułów prac niewydanych: 1) Dziejopisowe księstwa Warszawskiego, czyli uwagi nad ich pracami, wyszłymi z druku przed rokiem 1863 (praca ta zaledwo rozpoczęta, miała być dokończoną we Lwowie i wydrukowaną w Gazecie Narodowej); 2) Etudes sur les races et les nationalites des peuples europeens (miał plan o tym przedmiocie napisać całe dzieło, pozostały tylko ustepy i materiały luźnie rozrzucone); 3) La Pologne dans les trente années de 1831-1861 par Agaton Giller, traduction du polonais par N. K. (Kubalski zamierzał przetłumaczyć 3ci i 4ty tom dzieła Gillera „Historja powstania narodu polskiego“ i dwa te tomy, zawierające dzieje lat trzydziestu, wydać w przekładzie pod powyższym tytułem. Dokonał już połowy przekładu tomu trzeciemu, gdy wybuchła wojna Francji z Prusami. Wypadki zaś, jakie po niej zaszły, zmusiły go do porzucenia zamierzonego przekładu); 4) L'Europe occidentale et orientale, telle qu'elle sont aujourd'hui. (Jest to statystyczno-historyczny obraz Europy. Wypadki lat 1863, 64 i 65

zupelnie na czas nieograniczony, a zająć się tylko ustaleniem i zabezpieczeniem siedmioletnich rządów Mac-Mahona. Czy to jest możliwym, kwestję główną usunąć z parlamentu, bardzo wątpliwy. Nowe ministerstwo widocznie zamierzyło wszelkimi siłami starać się przedwzrostkiem, ażeby konserwatywne żywioły we Francji wzięły górę nad liberalnymi i radykalnymi, a osiągnąć to pragnie przez reformę ustawy gminnej, przez reformę ustawy o Radach jeneralnych i przez nową ustawę wyborczą. Lecz wszystkie te trzy ustawy, jakkolwiekby się sformułowały, zawsze mogą jednej z konserwatywnych frakcji stać przewagą. Każda więc z tych frakcji przy uchwalaniu starać się będzie o takie zmiany, któreby jej największą korzyść przyniosły. Więc chociaż obecnie godzą się wszystkie te frakcje na traktowanie tych ustaw w Zgromadzeniu narodowem, jednakowo przy uchwaleniu samem pojedynczych §§, przyjdzie do walki pomiędzy nimi, a na którąkolwiek stronę przyłączy się republikanie, ta zwycięży i obali znowu świeże ministerstwo.

Skład dzisiejszego Zgromadzenia narodowego jest tego rodzaju, że stałej większości w niem niema. Przy każdej ważniejszej sprawie tworzy się inna większość. Trzy frakcje monarchistów liczą razem 15 części posłów całego Zgromadzenia; republikańskie frakcje mają 15 części posłów. Ale ta większość monarchiczna zgadza się tylko w jednym punkcie, t. j. w opozycji przeciwko zaprowadzeniu i ustaleniu republiki i w ogólnej chęci wytworzenia monarchii. A gdy tylko przychodzi do wytworzenia monarchii, każda z frakcji monarchicznych z wyjątkiem ugrupowania, a inne byłyby przygniecione. A skoro tylko podobne podejrzenie w którejkolwiek frakcji monarchicznej powstanie, wtedy i większość monarchiczna rozwiązuje się na wszystkie cztery wiatry. Jednym słowem, w dzisiejszym francuskim narodowym Zgromadzeniu niema możliwości przeprowadzenia ani monarchii z Henrykiem V. na czele, ani monarchii z hrabią Parją, ani cesarstwa z Napoleonem IV. Ale niema też i możliwości ustalenia republiki. Jak tylko cień podejrzenia padł na ks. Broglie, iż formuje Orleanów, natychmiast zniesiono jego gabinet. Gdy tylko p. Thiers odezwał się, iż jedynie republika jest możliwą we Francji, natychmiast obalono jego rząd. I będzie się to tak ciągle działo, dopokąd

chronologicznie w nim opisane. Rękopis ten gotowy jest do druku. Druk wstrzymany był swojego czasu dla braku wydawcy i dla wojny, wybuchłej w 1866 r., która zmieniła stan środkowej Europy); 5) Rys dziejów Polski, uważanych pod względem geograficzno-statystycznym w latach 1763-1861. (Dzieło to po polsku pisane, ma ukończony wstęp i pierwsze rozdziały, do innych nagromadzone dość nieporządnym materiały); 6) Listy o statystyce dawnej Polski (pozostał tylko list pierwszy). Zaledwo należy, iż autor ostatnich dwóch dzieł nie dokończył. Rzeczyby one wiele światła na stan wewnętrzny dawnej Polski, tak mało pod względem statystyki znany. 7) O stosunkach ludności rolniczej w Węgrzech, na Wołoszczyźnie i w Moldawie, (dzieło to także niewykończone, oprócz pierwszych rozdziałów, zawierających historję tych krajów).

Powodem, dla których Kubalski nie wykonał dzieł swoich, sąsanych w polskim języku, były smutne nasze stosunki, które sprawiły, iż na dzieła polskie emigrant niełatwo znajduje nakładcę, gdy jednocześnie bieda nie pozwala mu wydać ich własnym kosztem. Dzieła francuskie znajdowały nakładców i protektorów, więc też Kubalski wydał wiele książek i broszur po francuzku. Polskie zachowywał w tece, rachując na nieprzewidziane okoliczności.

Większa część dzieł patriotycznych, jakie literatura nasza posiada, wydane zostały ofiarą codziennych potrzeb. Autorowie tych dzieł odejmowali sobie chleb od ust a drukowali książki w dobrym dachu. Na wydanie niektórych składali się najbiedniejsi emigranci. Wszakże i dzisiaj wydać książkę treści wolnej a patriotycznej, nawet w Galicji bardzo jest trudno. Księgarze-nakładcy we Lwowie, w Krakowie pytają autorów: czy dzieło napisane jest w ten sposób, iż przepuszczeniem będzie przez cenzurę moskiewską? Jeżeli jest w ten sposób napisane, iż Moskale mu zarzutu nie zrobią, chętnie za nie placą i wydają, pewni zyskają, jakie im przyniesie sprzedaż w Królestwie. Jeżeli dzieło jest patriotyczne, nakładcy się nie podejmują. W taki sposób Moskwa nawet za granicą ziem swoich niedopuszcza zakwitnięcia patriotycznej literatury. Lwów d. 11. maja. A. G.

